

Sygn. akt III UK 169/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca)

SSA Ewa Stefańska

w sprawie z odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 czerwca 2017 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 27 maja 2015 r. odmówił wnioskodawcy K. B. prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), a także § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) stwierdził, że wnioskodawca nie spełnił wszystkich koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego, ponieważ nie wykazał wymaganego piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 29 października 2015 r., zmienił zaskarżoną odwołaniem wnioskodawcy powyższą decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, poczynawszy od 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy ustalił m.in., że wnioskodawca posiada okres składkowy w wymiarze 24 lat, 8 miesięcy i 9 dni, okres nieskładkowy w wymiarze 2 lat, 11 miesięcy i 28 dni, łącznie 27 lat, 8 miesięcy i 7 dni. Posiada również okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 12 lat, 8 miesięcy i 13 dni.

W ocenie Sądu Okręgowego, sporne pomiędzy stronami było niezaliczenie do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Kółku Rolniczym w K. od 24 marca 1970 r. do 21 czerwca 1976 r., a tym samym niewykazanie przez wnioskodawcę 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że K. B. przedłożył organowi rentowemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w którym zaświadczone, że wnioskodawca w okresie od 24 marca 1970 r. do 21 czerwca 1976 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w dziale VII, poz. 3, zał. nr 1 wykaz A tj. pracę kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych na stanowisku: kierowca, co odpowiada stanowisku kierowca ciągnika (traktorzysty) wymienionym w dziale VIII poz. 3 pkt. 1 zał. nr 1 wykaz A stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r., (Dz. Urz. Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Nr 2, poz. 3).

Sąd ustalił, że w całym okresie zatrudnienia u w/w pracodawcy odwołujący

pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika-traktorzysty, przy czym głównie przy pracach polowych na terenie kółka rolniczego. W porze letniej wnioskodawca wykonywał czynności polowe takie jak: orka, opryski, koszenie traw, zboża, pracował przy wykopkach, zwoził zboże. Natomiast w okresie zimowym woził materiały budowlane, wywoził obornik, woził piasek na drogi i wykonywał remonty oraz naprawy ciągników. Praca wnioskodawcy była pracą całoroczną.

Sąd Okręgowy w T. uznał, iż wnioskodawca K. B. spełnił wszystkie konieczne warunki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego, bowiem cały okres jego zatrudnienia w Kółku Rolniczym w K. od 24 marca 1970 r. do 21 czerwca 1976 r. należy zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych przewidzianą w Dziale VIII, pkt 3 Wykazu A załącznika do wyżej powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 maja 2016 r. oddalił apelację organu rentowego od powyższego wyroku Sądu pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny wskazał, że pozwany organ rentowy co do zasady nie widział przeszkód w możliwości zakwalifikowania tych prac do prac w warunkach szczególnych, a jedyne wątpliwości dotyczyły tego czy odwołujący w całym okresie ponad 15-letniego zatrudnienia wykonywał je stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy wyjaśnieniu w postępowaniu sądowym powyższych wątpliwości w niekwestionowanych w apelacji ustaleniach faktycznych Sądu I instancji - w apelacji naprowadzana jest argumentacja jakoby tylko i wyłącznie prace transportowe kierowców ciągników można uznać za pracę w warunkach szczególnych, przy wskazaniu na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13. Skarżący przy tym (podobnie jak Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu), nie kwestionując co do zasady możliwości zakwalifikowania omawianych prac świadczonych na stanowiskach ciągnika rolniczego do prac w Transporcie z Działu VIII Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., nie definiuje pojęcia prac transportowych kierowców ciągników, a przecież transport rozumiany jako przemieszczanie ładunków czy osób bez względu na to czy odbywa się to na drogach publicznych czy też nie, dotyczyć musi również prac kierowcy ciągnika rolniczego i to także przy pracach polowych skoro, jak sama

nazwa wskazuje, jest to maszyna rolnicza z przyczepami oraz zagregowanymi narzędziami rolniczymi, które są tym sposobem przez tenże ciągnik transportowane. Na absurdalność stawianej w apelacji przez skarżącego tezy (błędu w logicznym rozumowaniu, popełnionym także przez Sąd Najwyższy w powoływanym wyroku) wskazuje to, iż w omawianym Dziale VIII, pkt 3 Wykazu równorzędnie z kierowcami ciągników wymienieni zostali kierowcy kombajnów czy pojazdów gaśnicowych wobec których równie trudno byłoby zdefiniować jakie wykonują prace transportowe. Ponadto, zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy, praca w warunkach szczególnych dotyczyć ma zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, a tego rodzaju kryterium niewątpliwie występuje w pracach polowych kierowców ciągników gdzie są oni i to w szczególnie dotkliwy sposób narażeni na hałas, drgania pojazdu czy zapylenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, obok wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13 są i takie orzeczenia, które wprost przeczą stawianej w apelacji tezie, np. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2013 r., III UK 6/13, LEX nr 1353233, gdzie wyraźnie podkreślono, że jest w pełni możliwe uznanie za pracę w warunkach szczególnych prac wykonywanych przez kierowców ciągników SKR w miesiącach kwiecień - listopad, a więc w okresie szczególnego spiętrzenia się prac polowych.

Organ rentowy zaskarżył w całości powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) skargą kasacyjną, w której wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej, a to wobec rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych w podstawie kasacyjnej, tj. art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 ust. 1 oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z Wykazem A dział VIII pkt 3 zawartym w załączniku do ww. rozporządzenia, poprzez ustalenie prawa do emerytury wnioskodawcy niespełniającemu w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. warunku posiadania co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego,

t.j.: przepisów art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej w powiązaniu z § 4 ust. 1 oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w zw. z Wykazem A dział VIII pkt 3 zawartym w załączniku do ww. rozporządzenia poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że praca kierowcy ciągnika (dalej traktorzysty) jest pracą w szczególnych warunkach niezależnie od tego, czy była ona wykonywana w „transporcie i łączności”, czy też jako praca połowa, przy jednoczesnym rozstrzygnięciu przez Sąd Apelacyjny - we własnym zakresie, bez udziału biegłych - że praca traktorzysty wykonującego prace połowę (w okresie zimowym transport) w okresie od 24 marca 1970 r. do 21 czerwca 1976 r. w Kółku Rolniczym w W. jest pracą o takim samym stopniu szkodliwości, jak praca wykonywana w „transporcie i łączności”.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 29 października 2015 r. i oddalenie odwołania oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej organ rentowy podniósł m.in., że regulacja dotycząca emerytur w obniżonym wieku ma przy tym charakter szczególny i wszelkie przesłanki nabycia prawa do tego świadczenia powinny być również ściśle interpretowane, a przepisy określające takie zasady nabywania świadczeń mają charakter szczególny, stanowią wyjątek od reguły, co ma konsekwencje dla sposobu ich wykładni - w kierunku wykładni ścisłej.

Wskazał, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie organu rentowego, wymienienie w wykazie A, dziale VIII, pod pozycją 3 prac kierowców ciągników i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek

zadaniach a nie tylko transportowych. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce i rodzaj zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne”. Tak zostały ujęte np. prace przy spawaniu czy naprawie pomp wtryskowych. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą „w transporcie” nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje lecz wykonuje przy pomocy ciągnika prace połowę.

W ocenie organu rentowego brak jest podstaw, aby okres pracy wnioskodawcy od dnia 24 marca 1970 r. do 21 czerwca 1976 r. w Kółku Rolniczym w K. na stanowisku traktorzysty, wykonywanej w ramach typowych prac polowych (orka, obsiewy, żniwa oraz inne prace rolnicze) traktować jako pracę w szczególnych warunkach uprawniającą do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Przyjmując nawet, że w pewnym zakresie (w niektórych okresach w trakcie roku kalendarzowego) wnioskodawca w ramach swoich obowiązków wykonywał także prace transportowe, to należy wskazać, że w odniesieniu do tych prac niespełniony jest wymóg, o którym mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów, dotyczący stałego (codziennego) charakteru takiej pracy i pełnoetatowego zatrudnienia przy takich pracach. Tym samym, dokonana przez Sąd Apelacyjny wykładnia wskazanych na wstępie przepisów jawi się jako oczywiście wadliwa, na co organ rentowy zwraca uwagę w dalszej części skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona.

Zdaniem Sądu drugiej instancji praca kierowcy ciągnika wykonywana w transporcie i przy pracach polowych nie różni się, gdyż w obu przypadkach polega na kierowaniu pojazdem mechanicznym. W rezultacie, Sąd drugiej instancji przyjął a priori, bez szczegółowej analizy i pogłębionych rozważań w tej kwestii, że okres pracy wnioskodawcy na stanowisku traktorzysty (praca w rolnictwie) może być potraktowany tak jak okres pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, zatrudnionych w transporcie (tego działu gospodarki dotyczy Wykaz A, Dział VIII, poz. 3). Stanowisko to jest błędne.

W wyroku z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15 (LEX nr 2108499) i z dnia 15

listopada 2016 r., II UK 397/15 (LEX nr 2177089) Sąd Najwyższy, powołując się szeroko na dotychczasowe orzecznictwo odnoszące się do rozważanej kwestii, wyraził pogląd, podzielany przez obecny skład Sądu Najwyższego, że „w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach.

Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości i przypisanie ich do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki. Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi (branży) gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym. Nie można więc przyjąć, że istotny dla stwierdzenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach jest wyłącznie rodzaj tej pracy, a bez znaczenia pozostaje okoliczność zatrudnienia pracownika w określonym sektorze gospodarki. Biorąc pod uwagę treść art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, zgodnie z którym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości psychofizycznej dla zdrowia ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, należy przede wszystkim stwierdzić (ustalić i ocenić), czy konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w różnym stopniu w zależności od tego, w którym dziale przemysłu (gospodarki) jest umiejscowione. Jeżeli bowiem uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika właśnie z jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale

gospodarki. Natomiast w sytuacji, gdy stopień szkodliwości czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest ona wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została przyporządkowana do innego działu przemysłu (gospodarki). Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę. Z ustanowionej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasady wynika bowiem nakaz jednakowego traktowania podmiotów znajdujących się w zbliżonej sytuacji oraz zakaz różnicowania w tym traktowaniu bez przyczyny znajdującej należyte uzasadnienie w przepisie rangi co najmniej ustawowej. Zasady sprawiedliwości wymagają przy tym, aby zróżnicowanie prawne podmiotów (ich kategorii) pozostawało w adekwatnej relacji do różnic w ich sytuacji faktycznej jako adresatów danych norm prawnych”.

Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w spornych okresach jako traktorzysta, inaczej mówiąc - kierowca ciągnika rolniczego, czyli pracował w dziale rolnictwo (którego dotyczy Wykaz A Dział X - „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”). W podstawie faktycznej zaskarżonego wyroku brakuje natomiast ustaleń odnośnie do tego, czy wnioskodawca był narażony na taką samą ekspozycję czynników szkodliwych jak zatrudnieni w transporcie kierowcy ciągników i innych pojazdów transportowych, co determinuje ocenę warunków jego pracy jako szczególnych w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Czyniąc założenie, że istotne znaczenie ma jedynie rodzaj powierzonej pracy w zupełnym oderwaniu od branży, w której praca na tym stanowisku jest wykonywana, Sąd drugiej instancji przyjął, że praca traktorzysty, utożsamiona w zaskarżonym wyroku z pracą kierowcy ciągnika, mieści się w wykazie A Dziale VIII - „w transporcie i łączności”, odnoszącym się do prac w tych działach gospodarki, a

nie w rolnictwie. Tymczasem wykładnia językowa regulacji zawartej w Wykazie A, Dział VIII, poz. 3, przy uwzględnieniu przyjętej przez rozporządzenie kwalifikacji branżowo-stanowiskowej oraz systematyki przepisów, nie pozwala na kwalifikowanie *a priori* pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych wykonujących pracę w rolnictwie jako pracy w szczególnych warunkach. Stanowiska te wymienione zostały w Dziale VIII Wykazu A dotyczącym prac „w transporcie i łączności”, a nie w Dziale X obejmującym prace „w rolnictwie i przemyśle rolno- spożywczym”. Nie ma przesłanek, aby z góry zakładać, że wykonywanie prac na wskazanych stanowiskach - niezależnie od branży, w której praca jest wykonywana - związane jest z taką samą szkodliwością pozwalającą na zaliczenie tego okresu jako uprawniającego do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Umieszczenie stanowiska kierowcy ciągnika w Dziale VIII „w transporcie i łączności”, mimo ujęcia pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (poz. 3) odrębnie od pracy kierowców samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych (poz. 2), łączy szkodliwość tej pracy nie z samym faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem prowadzenia ich przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążen psychofizycznych, których nie ma - jak uznał ustawodawca - przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Uwzględnienie w Wykazie A, Dziale VIII pod poz. 3 prac kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek innych zadaniach (rodzaju pracy) niż zadania transportowe. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce ich wykonywania i rodzaj zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne”. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca traktorzysty jest zawsze pracą „w transporcie”, także wówczas, gdy kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika rolniczego prace polowe (np. siew, orze, nawozi, spulchnia glebę itp.).

Odmowa zakwalifikowania, jako wykonywanej w szczególnych warunkach, pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika rolniczego) w trakcie prac polowych, a nie w

transporcie, odpowiada rozumieniu tych przepisów przedstawionemu już wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147; z dnia 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, LEX nr 1797093; z dnia 5 maja 2016 r., III UK 121/15, LEX nr 2080883; z dnia 5 maja 2016 r., III UK 132/15, LEX nr 2052411; z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, LEX nr 2108499; z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16, LEX nr 2258032; z dnia 9 lutego 2017 r., III UK 66/16, LEX nr 2238701; z dnia 16 lutego 2017 r., II UK 730/15, LEX nr 2252207; z dnia 23 lutego 2017 r., I UK 43/16, LEX nr 2258058, czy z dnia 23 lutego 2017 r., I UK 76/16, LEX nr 2252218) i podzielanemu przez obecny skład tego Sądu. Może ono znajdować również potwierdzenie w zmianie stanu prawnego. Praca traktorzysty w rolnictwie była zaliczana do pracy w pierwszej kategorii zatrudnienia na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 39, poz. 176 ze zm.). Stanowisko to było wymienione w dziale XVII - „rolnictwo i leśnictwo” załącznika do tego rozporządzenia. Nie znalazło się ono już natomiast w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 13, poz. 86 ze zm.), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 1980 r. i uchyliło powołane rozporządzenie z 1956 r. Kwestia ta uszła uwagi Sądu drugiej instancji.

Nie ma zatem racji Sąd odwoławczy, uznając że prace ubezpieczonego polegające na wykonywaniu usług polowych na rzecz rolników to czynności transportowe (przewóz materiałów i surowców), które spełniają wymogi prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wymienionych w Dziale VIII, poz. 3 Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Można natomiast się zgodzić z założeniem, że prace transportowe wykonywane przez wnioskodawcę jako traktorzystę (kierowcę ciągnika) można zaliczyć do prac w transporcie, a zatem do prac objętych Działem VIII, poz. 3 Wykazu A - mimo że pracował on w spółdzielni kółek rolniczych, a nie w przedsiębiorstwie transportowym. Co do tych prac Sąd Najwyższy stwierdza jednak, że w ramach dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych nie zostały one w ogóle ocenione przy wzięciu pod uwagę ich rozmiaru oraz stałości, a także tego,

czy ich wymiar czasowy pozwalałby na przyjęcie, że ubezpieczony legitymuje się
wymagany co najmniej 15-letnim łącznym okresem takiej pracy.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

r.g.